

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Глухівського НПУ ім. О. Довженка

Марина ХРОЛЕНКО

29 Асертид 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»

Галузь знань: А Освіта

Спеціальність: А4 Середня освіта

Предметна спеціальність: А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітня програма: «Середня освіта (Українська мова і література)»

Статус дисципліни: нормативна навчальна дисципліна циклу професійної підготовки

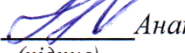
Структурні підрозділи (факультети, ННІ, кафедри), відповідальні за реалізацію

навчальної дисципліни: Навчально-науковий інститут філології та історії

Кафедра: української мови, літератури та методики навчання

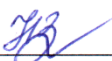
Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота студента	Залік	Іспит
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
Денна	I	I	3,0	90	36	18	–	18	–	54	3	–

Робочу програму складено на основі: ОПП підготовки бакалаврів (за спеціальностями), державних галузевих стандартів, затверджених наказами МОН.

Укладач програми Анатолій НОВИКОВ, доктор філол. наук, проф.
(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою української мови,
літератури та методики навчання
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка
протокол № 1 від 27 серпня 2025 року
Завідувач кафедри доктор пед. наук, проф.

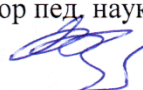

(підпис)

Наталія ГОГОЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІ Філології та історії
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка
протокол № 9 від 28 серпня 2025 року
Голова вченої ради ННІ Філології та історії
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка
доктор пед. наук, доц.

(підпис)

Андрій ГРИЦЕНКО

Гарант освітньої програми Наталія ГРИЧАНИК, канд. пед. наук, доц.

Пояснювальна записка

Програма дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.01 Середня освіта (Українська мова і література). Дисципліна «Вступ до спеціальності» є базовим нормативним освітнім компонентом для здобувачів освіти предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Пререквізити (передумови) для успішного оволодіння змістом дисципліни: знання з української мови і літератури, зарубіжної літератури, які здобувачі освіти отримали під час навчання у закладах ЗЗСО, а також загальні, фахові компетентності та результати навчання, які формуються під час вивчення дисциплін «Історія української літератури», «Психологія», «Філософія», «Історія та культура України».

Постреквізити вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» (освітні компоненти, для вивчення яких потрібні компетентності та результати навчання, сформовані під час вивчення ОК «Вступ до спеціальності (Основи мовознавства та літературознавства)»: «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури», «Методика навчання української літератури», «Навчально-залікова практика», «Комплексний кваліфікаційний екзамен з української та зарубіжної літератур з методиками навчання»; а також за освітнім ступенем «Магістр» зі спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) – «Сучасна українська література».

Метою вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із теоретичними основами сучасної мовознавчої і літературознавчої науки, формування підґрунтя для фахового мовознавчого і літературознавчого дискурсу, опанування сучасною лінгвістичною і літературознавчою термінологією, комплексом фундаментальних понять та практичними навичками, що є базовими для майбутньої фахової спеціалізації. Завдання освітнього курсу – озброїти студентів предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) сучасними науковими знаннями і практичними навичками з мови і літератури шляхом:

- ознайомлення і засвоєння предметів, завдань і значення мовознавства та літературознавства;
- формування цілісних уявлень про лінгвальну діяльність, мову і мовлення;
- з'ясування природи мови, її сутності, функцій;
- поглиблення знань про структурно-системну організацію мови;
- ознайомлення із новітніми підходами до інтерпретації структури художнього твору та еволюції літературного процесу;
- систематизування уявлень про розвиток літературознавства як філологічної науки;
- розуміння родо-жанрової специфіки художньої літератури;
- сприяння засвоєнню базових знань з теорії літератури;
- виховання потреби в самовдосконаленні.

У результаті вивчення курсу здобувач освіти набуває загальні і спеціальні компетентності.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до логічного, критичного, аналітичного, абстрактного, творчого мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях професійної взаємодії, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, зарубіжної літератури в закладах освіти, практиці навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 7. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

Програмні результати навчання:

РН 2. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

РН 5. Знає специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української та інших національних літератур, художні твори класики й сучасності.

РН 8. Уміє працювати з різними джерелами інформації (науковими, довідково-енциклопедичними, художніми, бібліографічними, навчально-методичними, цифровими та ін.), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

РН 15. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України.

Організація навчання

Види занять. *Лекція з елементами бесіди* передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності студенти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій. Запитання сприяють з'ясуванню рівня обізнаності здобувачів освіти із матеріалом курсу, визначають ступінь їх готовності до сприйняття і засвоєння наступного матеріалу.

Практичне заняття передбачає поглиблений, детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень курсу, формує вміння та навички практичного застосування теоретичних знань шляхом індивідуального виконання відповідно до переліку поставлених завдань. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття передбачає проведення попереднього контролю засвоєних знань, умінь і навичок здобувачів освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування, перевірку контрольних завдань, оцінювання. Під час виставлення підсумкової оцінки зараховуються оцінки, отримані студентами за окремі практичні заняття.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність студента, спрямована на поглиблення знань, яку викладач планує разом зі студентом, але її виконання студент здійснює під безпосереднім керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою дисципліни та містить завдання різного типу: від підготовки повідомлень, складання опорних конспектів до творчих завдань – виступ-презентація тощо.

Організаційні та навчальні обов'язки студентів:

- Відвідувати лекції та практичні заняття
- Виконувати практичні завдання, передбачені в планах практичних занять
- Брати участь у практичних заняттях під час обговорення теоретичних питань, виконувати колективних та індивідуальних завдань, тестування тощо
- Самостійно оволодівати теоретичним матеріалом окремих тем або питань за рекомендованою літературою, складати конспекти, таблиці, схеми, виконувати завдання

різного рівня

- Виконувати завдання тематичного контролю, брати участь у підсумковому тестуванні
- У разі потреби отримувати додаткові консультації викладача за змістом дисципліни
- У випадку незгоди з отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем
- Вчасно складати відповідні теми
- Дотримуватися правил техніки безпеки й охорони праці.

Особливості опанування освітнього компоненту під час дистанційної форми навчання

Витяг із ПОЛОЖЕННЯ:

2.2.2. Пояснювальна записка. Визначає роль навчальної дисципліни у підготовці фахівців відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти, відповідного професійного стандарту (за наявності). Містить мету, завдання, основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу, програмні результати навчання, місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців, особливості опанування освітнього компоненту під час дистанційної, змішаної форм навчання, основні поняття.

3.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни: «Вступ до спеціальності»

Характеристика дисципліни	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти, назва ОПП	Академічний календар, види занять
Кількість: -кредитів ECTS: 3; -модулів: 2; - загальний обсяг дисципліни: 90 год.	Галузь знань: А Освіта Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Спеціальність: А4 Середня освіта Предметна спеціальність: А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітня програма: Середня освіта (Українська мова і література).	Статус дисципліни: Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки Курс: I Семестр: I Всього годин: 90 Лекцій: 16 Практичних: 18 СРС: 56 годин Вид підсумкового контролю: <i>залік</i>

**Структура залікових кредитів дисципліни
Денна і заочна форми навчання**

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		Самостійна робота студентів
	лекції	практичні	
I семестр			
Модуль 1. «Концепція практичної підготовки вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури та проблема української ідентичності»			
Тема 1. Яким має бути сучасний вчитель та перспективи людини з філологічною освітою	2	2	–
Тема 2. Яким має бути вчитель сьогодні, щоб підготувати учнів до завтра	–	–	4
Тема 3. Основні компетенції сучасного вчителя.	–	–	4
Тема 4. Учитель словесності та його професійні якості	–	–	4
Тема 5. Олександр Довженко як учитель	2	2	–
Тема 6. Проблема українізації в Україні і на Кубані на початку ХХ ст.	2	2	–
Модуль 2. «Основи мовознавства і літературознавства»			
Тема 7. Мовознавство як наука	2	2	–
Тема 8. Взаємодія літературознавства і мовознавства. Проблема збереження української ідентичності	2	2	–
Тема 9. Мови світу, їх вивчення та генеалогічна класифікація	-	-	16
Тема 10. Юрій Шевельов як автор «Історичної фонології української мови»	2	2	–
Тема 11. Літературознавство як наука	2	2	–
Тема 12. Наукові методи і школи в літературознавстві	2/	2/	–
Тема 13. Літературні роди і жанри	–	–	8
Тема 14. Художня мова літератури	–	–	8
Тема 15. Основи віршування	–	–	10
Тема 16. Микола Лукаш – перекладач світового масштабу	-	2	2
Разом за семестр	16	18	56

Зміст лекційного матеріалу
Денна форма навчання

Номер Теми	Перелік змістових модулів, тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
I семестр		
Модуль 1. «Концепція практичної підготовки вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури та проблема української ідентичності»		
1	<p>Тема 1. Яким має бути сучасний вчитель та перспективи людини з філологічною освітою</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місія сучасного вчителя і школи. 2. Педагогічна діяльність Василя Сухомлинського. 3. Професія філолог – перспективи працевлаштування. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний стандарт базової середньої освіти. https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti (дата звернення: 07.08.2024). 2. Закон України про повну загальну середню освіту. (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text(дата звернення: 04.08.2024) 3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016). URI:https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf. (дата звернення: 06.08.2024) 4. Сухомлинський, Василь Олександрович. Вибрані твори : в 5 т.; [редкол.: О. Г. Дзевєрін (голова) та ін.]. Київ : Рад. шк., 1976. Т. 3 : Серце віддаю дітям ; Народження громадянина ; Листи до сина. 1977. 668, [2] с. Електронний ресурс: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011667 (дата звернення: 07.08.2024) <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Який він – сучасний урок літератури?https://znayshov.com/News/Details/Yakvi_vin_suchasnyi_urok_literatury 2. Професійні та особисті якості вчителя, їх формування. Реферат. https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14107/(дата звернення: 07.08.2024) 	2
2	<p>Тема 5. Олександр Довженко як учитель</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. О. Довженко в Житомирі. 2. О. Довженко – вчитель Другого Житомирського училища. 3. Виховні методи Довженка-вчителя. 4. Довженкова педагогічна діяльність в умовах Першої світової війни й Лютневої революції 1917 р. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Курок О.І., Кузнецова Г. П., Новиков А. О., Троша Н. В. та ін. Олександр Довженко в рецепції сучасної наукової думки: колективна монографія / за ред. А. О. Новикова. Харків : ХІФТ, 2019. 416 с. С. 5 –69. 	2

	Додаткова література	
	2. Пригоровська Л. Учительська сторінка в біографії О.П. Довженка. Сіверянський літопис. 2014. № 4. С. 216 – 224.	
3	<p>Тема 6. Проблема українізації в Україні і на Кубані на початку ХХ ст.</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українізація в Україні в 20-ті рр. ХХ ст. 2. Згорання українізації на Кубані. 3. Репресоване мовознавство <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Згорання українізації на Кубані. Режим доступу: https://holodomormuseum.org.ua/news-museji/zhortannia-ukrainizatsii-na-kubani/ (дата звернення: 16.08.2024). 2. Українізація у 1923 – 1932 роках. Український національний рух становив загрозу для влади СРСР. Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/30576563.html (дата звернення: 16.08.2024). 3. Репресоване мовознавство. Режим доступу: https://museum.lib.kherson.ua/represovane-movoznavstvo.htm (дата звернення: 18.08.2024). <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українізація 1920-х років: «винахід» більшовиків чи джин із пляшки? Режим доступу: https://tyzhden.ua/ukrainizatsiia-1920-kh-rokiv-vynakhid-bilshovykiv-chy-dzhyn-iz-pliershky/ (дата звернення: 18.08.2024). 	2
Модуль 2. «Основи мовознавства і літературознавства»		
4	<p>Тема 6. Мовознавство як наука.</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет мовознавства. 2. Проблема походження мови. 3. Загальна характеристика мов світу. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. С.8 – 43. 2. Вступ до мовознавства / за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : короткий нарис : навч. посіб. К. : Вища шк., 2006. 144 с. 2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kocherhan_Mykhailo/Vstup_do_movoznavsta.pdf С. 7 – 11; 39 – 45. 	2
	Тема 7. Взаємодія літературознавства і мовознавства. Проблема збереження	

5	<p>української ідентичності.</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Літературознавство і мовознавство – дві науки, спрямовані на вивчення словесності. 2. Як боролися з українською мовою впродовж століть. 3. Про збереження української ідентичності в умовах бездержав'я. 4. Чому на наших вулицях досі панує російська мова. 5. «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. С. 8 –22. 2. Галич О.Г. Історія літературознавства : підручник. К. : Либідь, 2013. 392 с. С. 3 – 13. 3. Як боролися з українською мовою. Хроніка заборон за 400 років. Режим доступу: https://www.istpravda.com.ua/digest/2012/07/3/89519/ (08.07.2024). <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Навчальний посібник. К. Видавничий дім «Академія», 2011. 336 с. 2. Боронячи свою ідентичність, Україна зруйнує імперські плани путіна. https://lb.ua/blog/taras_kremin/616339_boronyachi_identichnist_ukraina.html (дата звернення : 15.08.2024). 3. Пароль «Паляниця». Що відбувається з російською мовою в Україні. Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/features/61045496 (08.07.2024). 4. Путівник з історії утисків української мови. Режим доступу: https://chytomo.com/putivnyk-z-istorii-utyskiv-ukrainskoi-movy/(08.07.2024). 	2
6	<p>Тема 10. Юрій Шевельов як автор «Історичної фонології української мови»</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Масштаби особистості. 2. Життєвий шлях Ю. Шевельова. 3. «Українство від предків...». 4. Викладач української мови в добу сталінських репресій. 5. Найвпливовіший славіст на Заході. 	2

	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> Губіна М. Юрій Шевельов – науковець, що змінив історію українського мовознавства. Режим доступу: https://sensormedia.com.ua/culture/yuriy-shevelov-naukovets-shcho-zminyv-istorii-ukrainskoho-movoznavstva/ (дата звернення : 18.08. 2024). Шевельов Ю. Твердий ґрунт: зариси українського себепізнання. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2024. 640. С.7 – 86. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> Котубей-Геруцька О. «Українську землю ґрунтовно розчищали від творчих людей, від традиції, від книжок»: ким був Юрій Шевельов (Шерех).Режим доступу: https://nspu.com.ua/novini/ukrainsku-zemlju-gruntovnorozchishhali-vid-tvorchih-ljudej-vid-tradicii-vid-knizhok-kim-buv-jurij-shevelov-shereh/ (дата звернення : 18.08. 2024). Лебедівна Оксана. Шевельов: краса і правдивість. Режим доступу: https://tyzhden.ua/shevelov-krasa-i-pravdyvist/ (дата звернення : 18.08. 2024). 	
7	<p>Тема 11. Літературознавство як наука</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Система знань про літературу. Сутність літературознавства. Структура літературознавства Історія літератури. Теорія літератури. Літературна критика. Фахова мова літературознавства <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489. (дата звернення : 20.08.2024) С. 7 –18. Галич О.Г. Історія літературознавства : підручник. К. : Либідь, 2013. С. 10 – 18. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> Вступ до літературознавства : практикум для підготовки до аудит. занять та самост. роботи здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 035 «Філологія» [Електронний ресурс] / уклад.: М. В. Мамич, О. В. Шевченко-Бітенська, А. А. Кісельова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. С. 12 –14. 	2
8	<p>Тема 12. Наукові методи і школи в літературознавстві</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Міфологічна школа. Біографічний метод. Філологічний метод. Культурно-історична школа. Психологічна школа. Компаративістика. 	1

	<p>7. Феноменологія. 8. Літературна герменевтика. 9. Рецептивна естетика. 10. Структуралізм і семіотика. 11. Постколоніальна критика.</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489. (дата звернення: 10.08.2024). С. 40 – 56. 2. Нешко С. І., Антонова В. Ф. Вступ до літературознавства: Конспект Лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2019. – 46 с. С. 10 – 14.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>3. Гольтер І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до літературознавства». Кам'янське. 2017. С. 7 –12.</p>	
9	<p>Тема 16. Микола Лукаш – перекладач світового масштабу</p> <p style="text-align: center;">Зміст лекції</p> <p>1. Микола Лукаш – найвидатніший перекладач світового масштабу. 2. Особливості перекладацької майстерності Миколи Лукаша 3. Моцарт українського перекладу.</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Топачевський А. Чим і кому заважав Микола Лукаш. Зеркало тижня. 15 червня 2012. Режим доступу: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/chim_i_komuzavazhav_mikola_lukash_40_rokiv_tomu_vidbuvsya_cher_govigeneralniy_pogrom_ukrayinskoyi.html (дата звернення: 05.08.2024) 2. Щепя А. І наш, і ваш Лукаш. Режим доступу: https://www.umoloda.kiev.ua/number/2000/169/71235/ (дата звернення: 05.08.2024)</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Ясиницька Н. Микола Лукаш – геній і титан словесності. Режим доступу https://www.libr.dp.ua/?do=ukrainica&lng=1&id=5&idg=96 (дата звернення: 08.08.2024)</p>	1
Разом за семестр		16

**Зміст практичних занять
Денна форма навчання**

Номер Тем	Перелік тем, їх анотації	Кількість годин
І семестр		
Модуль 1. «Концепція практичної підготовки вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури та проблема української ідентичності»		

1	<p>Тема 1. Яким має бути сучасний вчитель та перспективи людини з філологічною освітою</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <p>1. Місія сучасного вчителя і школи.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Якою, на вашу думку, є найголовніша риса вчителя? Чому? ● Яким чином учитель може мотивувати учня? <p>2. Технічні засоби і їхня роль у роботі вчителя.</p> <p>3. Життєвий шлях Василя Сухомлинського.</p> <p>4. Василь Сухомлинський – корифей української школи.</p> <p>5. Перспективи працевлаштування людини з філологічною освітою.</p> <p>6. Написати есе (до 2 сторінок) на тему «Яким має бути сучасний учитель-філолог»</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Державний стандарт базової середньої освіти. https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti (дата звернення: 07.08.2024).</p> <p>2. Закон України про повну загальну середню освіту. (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text(дата звернення: 04.08.2024)</p> <p>3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016). URI:https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrayinska-shkola-compressed.pdf. (дата звернення: 06.08.2024)</p> <p>4. Сухомлинський, Василь Олександрович. Вибрані твори : в 5 т.; [редкол.: О. Г. Дзевєрін (голова) та ін.]. Київ : Рад. шк., 1976. Т. 3 : Серце віддаю дітям ; Народження громадянина ; Листи до сина. 1977. 668, [2] с. Електронний ресурс: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011667 (дата звернення: 07.08.2024)</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Який він – сучасний урок літератури? Режим доступу: https://znayshov.com/News/Details/Yakyi_vin_suchasnyi_urok_literatury (дата звернення: 05. 08. 2024)</p> <p>2. Професійні та особисті якості вчителя, їх формування. Реферат. Режим доступу: https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14107/ (дата звернення: 07.08.2024)</p>	2
2.	<p>Тема 5. Олександр Довженко як учитель</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <p>1. Освітня діяльність Олександра Довженка.</p> <p>2. Знайомство з Варварою Криловою.</p> <p>3. О. Довженко – учитель вищої початкової школи;</p> <p>4. О. Довженко – вчитель Другого Житомирського училища:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ставлення Довженка до своїх службових обов'язків; ● стосунки майбутнього письменника з його учнями; ● виховні методи Довженка-вчителя. <p>5. Довженкова педагогічна діяльність в умовах Першої світової війни й Лютневої революції 1917 р.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ставлення майбутнього письменника до війни й Лютневої революції; 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • поради і допомога О. Довженка своїм вихованцям в умовах воєнного і революційного лихоліття; • учительська діяльність О. Довженка в оцінці його колишніх учнів. <p>6. Яких висновків можна дійти, характеризуючи діяльність Довженка на посаді вчителя?</p> <p>7. Що особисто вам імпонує в учительській діяльності О. Довженка? Які методи Довженкової виховної роботи ви хотіли б запозичити для своєї вчительської практики?</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Курок О.І., Кузнецова Г. П., Новиков А. О., Троша Н. В. та ін. Олександр Довженко в рецепції сучасної наукової думки: колективна монографія / за ред. А. О. Новикова. Харків : ХІФТ, 2019. 416 с. С. 5 –69.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Пригоровська Л. Учительська сторінка в біографії О.П. Довженка. Сіверянський літопис. 2014. № 4. С. 216 – 224.</p>	
3	<p>Тема 6. Українізація в Україні й на Кубані на початку ХХ ст.</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українізація в Україні в 20-ті рр. ХХ ст.: <ul style="list-style-type: none"> • чинники, що обумовили процес українізації в 1920-ті роки; • роль більшовицької партії і Й. Сталіна в процесі українізації; • роль українських політиків в процесі українізації. 2. Тема українізації в комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло»: <ul style="list-style-type: none"> • образ Мيني Мазайла в однойменній комедії М. Кулиша; • противники українізації в комедії «Мина Мазайло»; • основний провідник справи українізації в п'єсі М. Кулиша; • підберіть цитати, які характеризують героїв комедії «Мина Мазайло» 3. Українізація на Кубані. 4. Причини і наслідки припинення українізації в Україні й на Кубані. 5. Репресоване мовознавство: <ul style="list-style-type: none"> • успіхи українського мовознавства в 1920-ті роки; • причини і наслідки репресій проти українських мовознавців. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Згортання українізації на Кубані. Режим доступу: https://holodomormuseum.org.ua/news-museji/zhortannia-ukrainizatsii-na-kubani/ (дата звернення: 16.08.2024). 2. Українізація у 1923 – 1932 роках. Український національний рух становив загрозу для влади СРСР. Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/30576563.html (дата звернення: 16.08.2024). 3. Репресоване мовознавство. Режим доступу: https://museum.lib.kherson.ua/represovane-movoznavstvo.htm (дата звернення: 18.08.2024). <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Українізація 1920-х років: «винахід» більшовиків чи джин із пляшки? Режим доступу: https://tyzhden.ua/ukrainizatsiia-1920-kh-rokiv-vynakhid-bilshovykiv-chi-dzhyn-iz-plyashky/ (дата звернення: 18.08.2024). 	2

Модуль 2. «Основи мовознавства і літературознавства»		
4	Тема 6. Мовознавство як наука. Питання. Завдання 1. Що є предметом вивчення мовознавства? За допомогою яких засобів люди спілкуються поміж собою? 2. Що вивчає конкретне і загальне мовознавство? Яка між ними різниця? 3. Основні гіпотези походження мови: <ul style="list-style-type: none"> ● сутність звуконаслідувальної гіпотези; ● сутність звукосимволічної гіпотези; ● сутність вигукової гіпотези (емоційна, довільних вигуків договору); ● сутність гіпотези трудових вигуків; ● сутність гіпотези жестів; ● сутність гіпотези походження мови Ф. Енгельса.); ● сутність гіпотези соціального 4. Загальна характеристика мов світу за структурою, кількістю їх носіїв, наявністю писемності, ступенем їх вивчення, суспільними функціями Основна література 1. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. С.8 – 43. 2. Вступ до мовознавства / за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с. Додаткова література 3. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : короткий нарис : навч. посіб. К. : Вища шк., 2006. 144 с. 4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kocherhan_Mykhailo/Vstup_do_movoznavsta.pdf ? С. 7 – 11; 39 – 45.	2
5	Тема 7. Взаємодія літературознавства і мовознавства. Проблема збереження української ідентичності. Питання. Завдання 1. Літературознавство і мовознавство – дві науки, спрямовані на вивчення словесності.: <ul style="list-style-type: none"> ● літературознавство як одна з двох найголовніших філологічних дисциплін; ● взаємодія літературознавства і лінгвістики. 2. Утиски й обмеження розвитку української мови російською й польською владами <ul style="list-style-type: none"> ● хроніка утисків і обмежень української мови впродовж останніх 400 років. ● причини заборони російською й польською владами вільного розвитку української мови. У які способи вони це намагалися робити? 	2

	<p>3. Основні чинники, завдяки яким українцям вдалося зберегти свою ідентичність в умовах бездержав'я на східних і західних теренах України:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● зробіть порівняльну характеристику умов щодо функціонування української мови і української культури в підросійській частині України і на теренах Галичини, Буковини й Закарпаття. ● небезпека, що загрожувала української ідентичності в містах Західної України і Східної України. <p>4. Проблеми українізації в нашу добу:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● причини панування російської мови в містах Східної України. Наскільки це небезпечно для існування української національної держави? ● причини знищення української мови і української культури на окупованих українських територіях. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. С. 8 –22. 2. Галич О.Г. Історія літературознавства : підручник. К. : Либідь, 2013. 392 с. С. 3 – 13. 3. Як боролися з українською мовою. Хроніка заборон за 400 років. https://www.istpravda.com.ua/digest/2012/07/3/89519/ <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Навчальний посібник. К. Видавничий дім «Академія», 2011. 336 с. 2. Боронячи свою ідентичність, Україна зруйнує імперські плани путіна. Режим доступу: https://lb.ua/blog/taras_kremin/616339/boronyachi_identichnist_ukraina.html (дата звернення : 15.08.2024). 3. Пароль «Паляниця». Що відбувається з російською мовою в Україні https://www.bbc.com/ukrainian/features-61045496 4. Путівник з історії утисків української мови. https://chytomo.com/putivnyk-z-istorii-utyskiv-ukrainskoi-movy/ 	
6.	<p>Тема 10. Юрій Шевельов як автор «Історичної фонології української мови»</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Масштаби особистості Юрія Шевельова. <ul style="list-style-type: none"> ● великий духовний подвиг видатного мовознавця; ● походження Юрія Шевельова; ● батьки вченого; ● освіта Ю. Шевельова; 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • чинники, які спонукали юного Шевельова стати українцем і досліджувати проблеми українського мовознавства. <ol style="list-style-type: none"> 2. Юрій Шевельов – викладач української мови в Газетному технікумі, Українському комуністичному інституті журналістики (УКІЖ) і Педагогічному інституті професійної освіти (тепер – Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна). 3. Життя Ю. Шевельова в окупованому німецькими нацистами Харкові. 4. Робота в західних університетах. Завершення найвагомішого труда вченого «Історична фонологія української мови». 5. Світове значення «Історичної фонології української мови» Ю. Шевельова. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>Губіна М. Юрій Шевельов – науковець, що змінив історію українського мовознавства. Режим доступу: https://sensormedia.com.ua/culture/yuriy-shevelov-naukovets-shcho-zminyv-istoriiu-ukrainskoho-movoznavstva/. (дата звернення : 20.08.2024).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лебедівна Оксана. Шевельов: краса і правдивість. Режим доступу: https://tyzhden.ua/shevelov-krasa-i-pravdyvist/. (дата звернення : 20.08.2024). 3. Шевельов Ю. Твердий ґрунт: зариси українського себепізнання. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2024. 640. С.7 – 86. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Котубей-Геруцька О. «Українську землю ґрунтовно розчищали від творчих людей, від традиції, від книжок»: ким був Юрій Шевельов (Шерех). Режим доступу: https://nspu.com.ua/novini/ukrainsku-zemlju-gruntovno-rozchishhali-vid-tvorchih-ljudej-vid-tradicii-vid-knizhok-kim-buv-jurij-shevelov-shereh/ (дата звернення : 20.08.2024). 	
7.	<p>Тема 11. Літературознавство як наука</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що є об’єктом вивчення літературознавства? 2. Система знань про літературу. Індивідуальне розуміння про літературу і загальні поняття на основі теорії літератури. 3. Сутність літературознавства як науки. 4. Структура літературознавства. Три взаємопов’язані галузі літератури. <ul style="list-style-type: none"> – історія літератури; – теорія літератури; – літературна критика. Сутність і багатозначність терміну «поетика». Літературна критика як галузь літературознавства. 5. Фахова мова літературознавства. Термінологія літературознавства як система знань про словесне мистецтво. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: 	2

	<p>http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489. (дата звернення : 20.08.2024) С. 7 –18.</p> <p>2. Галич О.Г. Історія літературознавства : підручник. К. : Либідь, 2013. С. 10 – 18.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Вступ до літературознавства : практикум для підготовки до аудит. занять та самот. роботи здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 035 «Філологія» [Електронний ресурс] / уклад.: М. В. Мамич, О. В. Шевченко-Бітенська, А. А. Кісельова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. С. 12 –14.</p>	
8	<p>Тема 12. Наукові методи і школи в літературознавстві</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міфологічна школа. В чому полягає сутність міфологічної школи? Що послужило теоретичним фундаментом цієї школи? Визначте основні наукові засади міфологічної школи. 2. Біографічний метод. У чому полягає сутність біографічного методу? Наведіть приклади того, як окремі епізоди життя письменника знайшли відображення в його творчості? Як спогади про письменника, його щоденник, епістолярна спадщина допомагають краще зрозуміти його творчість? 3. Філологічний метод. У чому полягає специфіка філологічного методу? Як мовні особливості художнього тексту допомагають здійснити його аналіз? 4. Культурно-історична школа. Хто вважається засновником культурно-історичної школи? У чому, на думку Іполита Тена сутність культурно-історичної школи? Назвіть три основні чинники, які, за словами І. Тена лежать в основі літературного процесу. 5. Психологічна школа. У чому полягає сутність психологічної школи? Поясніть висловлювання О. Потебні, що художня творчість відображає внутрішній світ митця. Дайте характеристику психоаналітичному методу З. Фрейда. Як він пов'язаний з підсвідомим у психічній діяльності людини? 6. Компаративістика. Розкрийте сутність компаративістики (порівняльного літературознавства). Наведіть конкретні приклади застосування цього методу. 7. Феноменологія. Розкрийте сутність такого методу, як феноменологія. Чим схожі психоаналіз і феноменологія? 8. Літературна герменевтика. Сформулюйте основні завдання літературної герменевтики. 9. Рецептивна естетика. В чому полягає головна засада рецептивної естетики? 10. Принципові особливості, які потрібно брати до уваги, розв'язуючи проблему рецепції літературного твору з погляду естетичної природи художнього слова. 11. Структуралізм і семіотика. У чому полягає сутність структуралізму? Що є об'єктом семіотичних досліджень? Як пов'язані між собою структуралізм і семіотика? 	2

	<p>12. Постколоніальна критика. Основні прийоми культурного колоніалізму. Чим зумовлена актуальність постколоніальної критики в сучасному українському літературознавстві?</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489. (дата звернення : 10.08.2024). С. 40 – 56.</p> <p>2. Нешко С. І., Антонова В. Ф. Вступ до літературознавства: Конспект Лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2019. С. 10 – 14.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>3. Гольтер І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до літературознавства». Кам'янське. 2017. С. 7 –12.</p>	
9.	<p>Тема 16. Микола Лукаш – перекладач світового масштабу</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <p>1. Микола Лукаш – найвидатніший перекладач світового масштабу.</p> <p>2. Життєвий і творчий шлях Миколи Лукаша.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Батьки майбутнього генія. – Лукашеві університети. – Лист М. Лукаша на адресу українського керівництва на захист Івана Дзюби. <p>3. Особливості перекладів Миколи Лукаша.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Микола Лукаш – перекладач «Фауста» Гете і поезій Гарсія Лорки. – Вірші Роберта Бернса в перекладі Миколи Лукаша. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Топачевський А. Чим і кому заважав Микола Лукаш. Зеркало тижня. 15 червня 2012. Режим доступу: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/chim_i_komuzavazhav_mikola_lukash_40_rokiv_tomu_vidbuvsya_chergoviy_generalniy_pogrom_ukrayinskoyi.html (дата звернення: 05.08.2024)</p> <p>2. Щєпа А. І наш, і ваш Лукаш. Режим доступу: https://www.umoloda.kiev.ua/number/2000/169/71235/ (дата звернення: 05.08.2024)</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Ясиницька Н. Микола Лукаш – геній і титан словесності. Режим доступу https://www.libr.dp.ua/?do=ukrainica&lng=1&id=5&idg=96 (дата звернення: 08.08.2024)</p>	2
Разом за семестр		18

Номер Тем	Зміст самостійної роботи Денна форма навчання	Кількість годин
-----------	--	-----------------

І семестр		
1	<p style="text-align: center;">Тема 2. Яким має бути сучасний учитель</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карта компетенції вчителя. Як запалити вогонь жаги до навчання в серці дитини? 2. Передача інформації. Вчитель як людина-флешка: прийшов, щось розказав і пішов. Але чи достатньо цього у XXI столітті? Які нові підходи до учнів має застосовувати вчитель? 3. Наставництво і менторство. У чому сутність наставництва і менторства? Наскільки вони ефективні, на вашу думку, в процесі навчання? Якими при цьому мають бути стосунки вчителя й учня? 4. Тьюторство і супровід. У чому полягає метод тьюторства і супроводу? Яка тут роль учителя? <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страшко В. Яким має бути вчитель сьогодні, щоб підготувати учнів до завтра? Режим доступу: https://zn.ua/ukr/EDUCATION/jakim-maje-buti-vchitel-sohodni-shchob-pidhotuvati-uchniv-do-zavtra.html (дата звернення: 08.08.2024) <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Який він – сучасний урок літератури. Режим досту: https://znayshov.com/NewsDetailsYakyi_vin_suchasnyi_urok_literatury (дата звернення: 08.08. 2024). 	4
2	<p style="text-align: center;">Тема 3. Основні компетенції сучасного вчителя</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проактивність. 2. Професійна та особиста гнучкість 3. Новітні технології як учительський інструмент. 4. Націленість на розвиток. 5. Helicopter view («бачення згори»). 6. Гуманна педагогіка як життєвий принцип. 7. Володіння практиками роботи зі стресом. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар М. Таких вчителів завжди шукають школи: 7 важливих компетенцій сучасного вчителя. Режим доступу: https://24tv.ua/education/yakim-maye-buti-suchasniy-vchitel-7-vazhlih-novini-ukrayini_n1434022(дата звернення: 02.08.2024) 2. «Фахові компетентності сучасного педагога». Режим доступу: https://naurok.com.ua/fahovi-kompetentnosti-suchasnogo-pedagoga-224800.html (дата звернення: 02.08.2024). <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Пелагейченко В. Ключові компоненти компетентності вчителя. Режим доступу: https://osvita.ua/school/method/9170/ (дата звернення: 17. 08.2024) 	4
3	<p style="text-align: center;">Тема 4. Учитель словесності та його професійні якості</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Велика місія вчителя на землі. В чому ви бачите основну місію діяльності вчителя і вчителя-словесника зокрема? 2. Вимоги до особистості і професійної підготовки учителя-словесника. 	4

	<p>Розкрийте сутність роботи вчителя-словесника за чіткою системою, яка ґрунтується на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – глибоких і міцних знаннях предмета, його діалектичних основах; – умінні цікаво й доступно викладати їх з ефективними результатами; – любові до учнів і своєї професії; – особистих моральних, духовних і фізичних рисах. <p>3. Напрями діяльності вчителя. Схарактеризуйте такі напрями діяльності вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дослідницький (аналізувати педагогічні явища; спостерігати учнів; вивчати їхні інтереси; аналізувати літературознавчі проблеми, художні твори, результати своєї праці; узагальнювати досвід кращих учителів країни і т. ін.); – конструкторський (розробляти системи викладання предмета: методів, способів аналізу, вивчення біографії письменників, уроків, позакласних заходів тощо); – організаторський (проводити навчально-виховну роботу серед класного колективу й окремих учнів, реалізовувати складні плани тощо); – комунікативний (спілкуватися з учнями, батьками, колегами; оптимізувати навчально-виховний процес; виразно читати й розповідати, використовуючи наочність і технічні засоби навчання та ін.). <p>4. Творча ділянка діяльності вчителя. Розкрийте сутність висловлювання, що професія учителя вимагає від нього постійної творчості, невтомної роботи думки, душевної щедрості і доброти</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пархета Л. Роль учителя у вивченні української літератури. Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/istoruk_ped_almanax/2005/2005_3.pdf. 2. Учитель словесності та його професійні якості. Режим доступу: https://studfile.net/preview/9163521/page:2/.(дата звернення: 01.08.2024). <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Формування критичного мислення учнів засобами української словесності. Режим доступу: https://naurok.com.ua/formuvannya-kritichnogo-mislennya-uchniv-zasobami-ukra-nsk-o-slovesnosti-397132.htm (дата звернення: 01.08.2024). 	
4	<p style="text-align: center;">Тема 9. Мови світу, їх вивчення та генеалогічна класифікація</p> <p style="text-align: center;">Запитання. Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скільки мов тепер існує у світі? Чому не можна точно встановити кількість мов? 2. За якими параметрами розрізняють мови світу? Наведіть до кожного розрізнення конкретні приклади. 3. За якими критеріями визначається спорідненість мов? 4. Генеалогічна класифікація мов. 5. На основі якого методу створена генеалогічна класифікація мов? 6. Назвіть учених, які заклали основи порівняльно-історичного мовознавства. Вкажіть на заслуги кожного з них. 7. Визначте поняття мовної сім'ї. Скільки мовних сімей є у світі? 8. Назвіть основні мовні сім'ї. 9. На які групи поділяють індосвропейську мовну сім'ю? 	16

	<p>10. Охарактеризуйте слов'янські, германські та романські мови за генеалогічною класифікацією.</p> <p>11. Які групи індоєвропейських мов представлені однією мовою?</p> <p>12. Назвіть першу індоєвропейську мову з писемною фіксацією. До якої групи вона входить?</p> <p>13. Дайте генеалогічну характеристику кавказьких, тюркських, фінно-угорських та семіто-хамітських мов.</p> <p>14. Що таке макросім'я мов?</p> <p>15. У чому суть ностратичної гіпотези? Як її можна пов'язати з проблемою походження мови?</p> <p>16. До яких сімей, груп і підгруп належать такі мови: санскрит, абхазька, баскська, українська, туркменська, італійська, ірландська, угорська, аварська, чуваська, тамільська, ескімоська, калмицька, марійська, фінська, португальська, пруська, датська, польська, киргизька, бенгалі, в'єтнамська, циганська, румунська, курдська, їдиш, тохарська, албанська, половецька, чукотська, англійська, іспанська, чеська, вірменська, литовська, македонська?</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. С. 43 – 62.</p> <p>2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kocherhan_Mykhailo/Vstup_do_movoznavsta.pdf (дата звернення: 18.08.2024).</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>3. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2021. С.44 – 53.</p>	
5	<p style="text-align: center;">Тема 13. Літературні роди і жанри</p> <p style="text-align: center;">Питання. Завдання</p> <p>1. Загальна характеристика «Поетики» Арістотеля.</p> <p>2. Сутність і генеза літературних родів.</p> <p>3. Міжродові форми.</p> <p>4. Літературні жанри.</p> <p>5. Епічні жанри.</p> <p>6. Ліричні жанри.</p> <p>7. Драматичні жанри.</p> <p>8. Жанрова система. Сучасна жанрова система в українській літературі.</p> <p style="text-align: center;">Основна література</p> <p>1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ (дата звернення: 10.08.2024). UKR0000489. С. 130 – 158. (дата звернення : 01.08.2024).</p> <p>1. Гольєр І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до літературознавства». Кам'янське. 2017. С. 48 - 54.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>3. Нешко С. І., Антонова В. Ф. Вступ до літературознавства: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2019. С. 22 – 25.</p>	8
	<p style="text-align: center;">Тема 14. Художня мова літератури</p> <p style="text-align: center;">Запитання. Завдання</p> <p>1. Розмовна, літературна і художня мова.</p>	

6	<p>Чи може розмовна мова бути компонентом літературної?</p> <p>2. Лексика художньої мови.</p> <ul style="list-style-type: none"> – синоніми; – антоніми; – пароніми; – архаїзми; – неологізми; – діалектизми; – жаргонізми; – вульгаризми. – які художні функції відіграють у літературному тексті синоніми й антоніми? – наведіть приклади архаїзмів, історизмів у поезії Т. Шевченка <p>3. Переносне значення слова (тропіка):</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутність тропіки; – порівняння; – епітет; – метафора; – персоніфікація; – метонімія; – перифраз; – алегорія; – гіпербола; – символ. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпечний І. Теорія літератури. К.: Смолоскип, 2009. С. 49 – 110. 2. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489 (дата звернення: 10.08.2024). С. 158 – 179. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Гольтер І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до літературознавства». Кам'янське. 2017. С. 55 – 66. 	8
7	<p style="text-align: center;">Тема 15. Основи віршування</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проза і вірш. 2. Системи віршування: <ul style="list-style-type: none"> – метрична система віршування; – ритм у віршах і прозі; – силабо-тонічна система віршування; – двоскладові розміри; – трискладові розміри; – чотирискладові розміри; – вільний вірш; – Шевченкове віршування. 3. Римування. Способи римування. 4. Строфа та її види. 5. Нетрадиційні форми у поезії. <p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпечний І. Теорія літератури. К.: Смолоскип, 2009. С. 155 – 230. 2. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489 (дата звернення: 10.08.2024). С. 179 – 203) <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні системи віршування. Режим доступу: https://naurok.com.ua/prezentaciya-osnovni-sistemi-virshuvannya-410492.html (дата звернення: 10.08.2024). С. 179 – 203). 	12

		56

**Тематика контрольних робіт
для магістрантів денної і заочної форм навчання**

Викладач: Новиков А. О.

№ з/п	Тема	Виконавець
1.	Яким має бути сучасний учитель.	
2.	Виховні методи Олександра Довженка-вчителя	
3.	Проблема походження мови	
4.	Загальна характеристика мов світу.	
5.	Взаємодія літературознавства і мовознавства.	
6.	Олександр Довженко вчитель	
7.	Утиски й обмеження функціонування української мови російським царизмом у XIX ст.	
8.	Проблема збереження української ідентичності в умовах бездержав'я.	
9.	Непересічне значення української мови в добу незалежності України	
10.	Роль технічних засобів у роботі сучасного вчителя.	
11.	Перспективи працевлаштування випускника з філологічною освітою.	
12.	Чому росіяни на підконтрольних їм територіях намагаються знищити українську мову й українську культуру	
13.	Причини українізації і її згортання на теренах України на початку XX ст.	
14.	Причини згортання українізації на Кубані на початку 1930-х років.	
15.	Юрій Шевельов як автор «Історичної фонології української мови»	
16.	Сутність літературознавства як науки.	
17.	Основні наукові методи і школи в літературознавстві	
18.	Дати коротку характеристику розмовній, літературній і художній мові.	
19.	Сутність компаративістики (порівняльного методу в літературознавстві)	
20.	Микола Лукаш – перекладач світового масштабу	
21.	Особливості перекладів Миколи Лукаша.	
22.	Основна проблема збереження української ідентичності на теренах Західної і Східної України в умовах бездержав'я.	
23.	Схарактеризуйте основні групи індоєвропейської мовної сім'ї.	
24.	Основні наслідки припинення українізації на початку 1930-х років в Україні й на Кубані.	
25.	Життя Ю. Шевельова в окупованому німцями Харкові.	
26.	Об'єкт вивчення літературознавства	
27.	Василь Сухомлинський – корифей української школи	

28.	Актуальність комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло»	
29.	Сутність і багатозначність терміну «поетика».	
30.	Сутність літературного жанру «кіноповість»	

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Основна місія сучасного вчителя. Яким має бути сучасний вчитель?
2. Вимоги до особистості і професійної підготовки учителя-словесника.
3. Основні напрями діяльності вчителя.
4. Життєвий і творчий шлях Василя Сухомлинського.
5. Сутність наставництва і менторства.
6. Олександр Довженко – вчитель Другого Житомирського училища.
7. Виховні методи О. Довженка-вчителя.
8. Довженкова педагогічна діяльність в умовах Першої світової війни й Лютневої революції 1917 р.
9. Предмет мовознавства. Конкретне і загальне мовознавство. Чим вони відрізняються одне від одного?
10. Які основні питання розглядаються в курсі мовознавства?
11. Основні гіпотези походження мови.
12. Звуконаслідувальна гіпотеза походження мови. Чим вона відрізняється від звукосимволічної гіпотези?
13. Загальна характеристика вигукової гіпотези походження мови. У чому її основний недолік? Чим ця гіпотеза відрізняється від гіпотези трудових вигуків?
14. Гіпотеза соціального договору. В чому її основний недолік?
15. Гіпотеза жестів. У чому її переваги й недоліки?
16. Дайте характеристику гіпотезі походження мови Ф. Енгельса.
17. Загальна характеристика мов світу. За якими критеріями розрізняють мови?
18. Літературознавство і мовознавство – дві науки, спрямовані на вивчення словесності.
19. Утиски і обмеження української мови впродовж століть.
20. Основні проблеми збереження української ідентичності в умовах бездержав'я.
21. Проблеми збереження української мови на теренах підросійської України в XIX – XX ст.
22. Проблема утвердження української мови в добу незалежності України.
23. Основні проблеми збереження української ідентичності в добу без держав'я на західних теренах України.
24. Українська мова – одна з основних духовних підвалин української державності
25. Причини українізації в 20-ті роки XX ст.
26. Репресоване мовознавство. Яких успіхів досяг розвиток мовознавства в Україні в 1920-ті роки? Назвіть найвідоміші книги з українознавства, заборонених у 1930-ті роки.
27. Дайте характеристику діяльності на ниві українізації наркомом освіти в Україні Олександрю Шумському й Миколі Скрипнику.
28. Комедія Миколи Куліша «Мина Мазайло». Які основні проблеми порушуються в цьому творі?
29. Дайте коротку характеристику головним героям комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло».
30. Актуальність комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло» в наші дні.
31. Причини згорання українізації в Україні й на Кубані на початку 1930-х років.
32. Масштаби особистості Юрія Шевельова.
33. «Українство від предків». Як Юрій Шевельов став українцем.
34. Юрій Шевельов – викладач української мови в добу сталінських репресій.
35. Життя Ю. Шевельова в окупованому німцями Харкові.
36. Юрій Шевельов як автор «Історичної фонології української мови».
37. Світове значення «Історичної фонології української мови» Ю. Шевельова.
38. Літературознавство як наука. Сутність літературознавства.
39. Структура літературознавства. Три взаємопов'язані гаузі літературознавства.
40. Дайте коротку характеристику історії літератури, теорії літератури і літературній критиці.

41. Основні наукові методи і школи.
42. Дайте коротку характеристику міфологічній школі
43. Сутність біографічного методу в літературознавстві. Що в нього спільного з психологічною школою?
44. Психоаналітичний метод З. Фрейда. В чому його сутність?
45. Дайте характеристику культурно-історичній школі.
46. Компаративістика (порівняльне літературознавство). У чому сутність цього методу?
47. Дати коротку характеристику літературній герменевтиці.
48. Сутність постколоніальної критики.
49. Микола Лукаш – перекладач світового масштабу.
50. Особливості перекладацької майстерності Миколи Лукаша.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Політика оцінювання

– Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Роботи, які подаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається до завершення вивчення курсу.

– Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час контрольних і самостійних робіт заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

– Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування, дуальне навчання тощо) освітній процес може відбуватися в режимі онлайн (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано», «не зараховано»), 100-бальною шкалою.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається відповідно до обчислення середньоарифметичного значення оцінок, одержаних здобувачем вищої освіти за кожен вид діяльності, та з урахуванням середньозваженого бала, який визначається відповідно до визначених вагових коефіцієнтів (ВК) за кожним видом роботи, що в сумі дорівнює 100, а саме: ВК за одне практичне заняття – 5; ВК за модульний контроль – 12; ВК за самостійну, індивідуальну роботу – 3; ВК за залік -10

ВК за всі практичні заняття – 45; ВК за модульні контролю – 24; ВК за всі виконані самостійні, індивідуальні роботи – 21, ВК за залік – 10

Денна форма навчання

Практичні заняття									Самостійна робота							Модульний контроль		Залік
Максимальна кількість балів-45									Максимальна кількість балів - 21							Максимальна кількість балів-24		Максимальна кількість балів -10
ПЗ №1	ПЗ №2	ПЗ №3	ПЗ №4	ПЗ №5	ПЗ №6	ПЗ №7	ПЗ №8	ПЗ №9	СР №1	СР №2	СР №3	СР №4	СР №5	СР №6	СР №7	МК № 1	МК № 2	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	12	12	

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Рівень навчальних досягнень студентів
А	90-100	Високий рівень володіння теоретичними 100 знаннями й практичними вміння
	100	
	99	
	98	
	97	
	96	
	95	

	94	
	93	
	92	
	91	
	90	
B	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження
	89	
	88	
	87	
	86	
	85	
	84	
	83	
	82	
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками
	81	
	80	
	79	
	78	
	77	
	76	
	75	
	74	
D	64-73	Середній рівень володіння теоретичними 73 знаннями, практичними вміннями й навичками
	73	
	72	
	71	
	70	
	69	
	68	
	67	
	66	
	65	
	64	
E	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній
	63	
	62	
	61	
	60	
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни

Для визначення рівня оволодіння студентами навчальним матеріалом та оцінювання їхніх академічних досягнень, що має на меті підвищення відповідальності за якість навчання та формування вмінь аналізувати й контролювати особисту діяльність, рекомендується застосовувати такі критерії:

Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями – А (90–100 балів). Студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв’язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, під час виконання самостійної роботи.

Основні питання розкриває на високому теоретичному й практичному рівнях, без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння навчальним матеріалом, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом із навчальної дисципліни. Набуті компетенції творчо застосовує в професійній предметній діяльності.

Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження – В (82–89 балів). Студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні. Під час відповідей виявляє вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, проте у відповідях допускає неточності.

Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками – С (74–81 бал). Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності. Розкриває основні питання, а на додаткові відповідає неповно. Ознайомлення з додатковими джерелами не є систематизованим.

Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками – D (64–73 бали); рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками нижчий за середній – D, E (60–63 бали). Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Послуговується тільки загальним поняттєвим апаратом, у цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але розкриваючи основні питання допускає суттєві помилки.

Низький рівень з можливістю повторного складання – FX (35–59 балів). Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно. Робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу або не засвоїв окремі розділи курсу.

Низький рівень з обов'язковим повторним курсом – F (1–34 бал). Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

Оцінювання практичних занять за шкалою 0-5, де кожен рівень відповідає певному відсотку правильно виконаних завдань:

0 б (0–9% виконаних завдань)

Виконано менше 10% роботи або відповіді неправильні. Відсутнє розуміння теми, грубі помилки або повна відсутність відповідей.

0,3 б (10–19% виконаних завдань)

Виконана мала частина роботи, більшість відповідей неправильні. Спостерігається слабе засвоєння матеріалу, є спроби розв'язання.

0,7 б (20–39% виконаних завдань)

Виконано близько третини завдань, є правильні відповіді, але багато неточностей. Загальний рівень знань низький, проте студент/студентка демонструє базове розуміння теми.

1,5 б (40–59% виконаних завдань)

Приблизно половина відповідей правильні, але є суттєві помилки. Студент/студентка засвоїв/ла основи теми, але знання ще не впевнені.

2,5 б (60–74% виконаних завдань)

Більшість завдань виконані правильно, логічне мислення присутнє. Декілька помилок, але загальний рівень знань достатній.

3 б (75–89% виконаних завдань)

Майже всі завдання виконані правильно, лише незначні неточності. Студент/студентка добре орієнтується в темі, відповіді чітко аргументовані.

5 б (90–100% виконаних завдань)

Усі завдання виконані правильно, відповіді логічні та аргументовані. Відмінне розуміння теми, без суттєвих помилок.

Оцінювання самостійної роботи /модульної контрольної роботи за шкалою 0–5 балів, де кожен рівень відповідає певному відсотку правильно виконаних завдань

0 б (0–9% виконаних завдань)

Виконано менше 10% роботи або відповіді неправильні. Відсутнє розуміння теми, грубі помилки або повна відсутність відповідей.

0,3 б (10–19% виконаних завдань)

Виконана мала частина роботи, більшість відповідей неправильні. Спостерігається слабе засвоєння матеріалу, є спроби розв'язання.

0,7 б (20–39% виконаних завдань)

Виконано близько третини завдань, є правильні відповіді, але багато неточностей. Загальний рівень знань низький, проте студент/студентка демонструє базове розуміння теми.

1,5 б (40–59% виконаних завдань)

Приблизно половина відповідей правильні, але є суттєві помилки. Студент/студентка засвоїв/ла основи теми, але знання ще не впевнені.

2,5 б (60–74% виконаних завдань)

Більшість завдань виконані правильно, логічне мислення присутнє. Декілька помилок, але загальний рівень знань достатній.

3 б (75–89% виконаних завдань)

Майже всі завдання виконані правильно, лише незначні неточності. Студент/студентка добре орієнтується в темі, відповіді чітко аргументовані.

5 б (90–100% виконаних завдань)

Усі завдання виконані правильно, відповіді логічні та аргументовані. Відмінне розуміння теми, без суттєвих помилок.

Оцінювання модульної контрольної роботи за шкалою 0–10 балів, де кожен рівень відповідає певному відсотку правильно виконаних завдань:

0 б (0–9% виконаних завдань)

Виконано менше 10% роботи або відповіді повністю неправильні. Відсутнє розуміння теми, грубі помилки або завдання залишені без відповідей.

2 б (10–29% виконаних завдань)

Виконана мала частина завдань, більшість відповідей неправильні. Студент/студентка демонструє дуже слабке розуміння теми.

3 -3,5 б (30–49% виконаних завдань)

Виконано приблизно третину завдань, є правильні відповіді, але багато неточностей. Загальний рівень знань низький, проте базові поняття засвоєні.

5 б (50–69% виконаних завдань)

Приблизно половина або більше відповідей правильні, але є суттєві помилки. Студент/студентка засвоїли основи теми, але знання ще не впевнені.

6-7 б (70–79% виконаних завдань)

Більшість завдань виконані правильно, логічне мислення присутнє. Декілька помилок, але загальний рівень знань достатній.

8 б (80–89% виконаних завдань)

Майже всі завдання правильні, лише незначні неточності. Студент/студентка добре орієнтується в темі, відповіді аргументовані.

10 б (90–100% виконаних завдань)

Усі завдання виконані правильно, відповіді логічні та повністю аргументовані. Відмінне розуміння теми, без суттєвих помилок.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Режим доступу: Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000489> (дата звернення:10.08.2025).
2. Безпечний І. Теорія літератури. К.: Смолоскип, 2009. 388 с.
3. Бондар М. Таких вчителів завжди шукають школи: 7 важливих компетенцій сучасного вчителя. Режим доступу: https://24tv.ua/education/yakim-maye-buti-suchasniy-vchitel-7-vazhlikih-povini-ukrayini_n1434022.(дата звернення:10.08.2025).
4. Вступ до літературознавства : практикум для підготовки до аудит. занять та самост. роботи здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 035 «Філологія» [Електронний ресурс] / уклад.: М. В. Мамич, О. В. Шевченко-Бітенська, А. А. Кісельова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 60 с.
5. Вступ до мовознавства / за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с.
6. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти / уклад.: Н. С. Безгодова, А. О. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. 227 с.
7. Вступ до мовознавства. Програма курсу, система орієнтирів для самостійної роботи, навчальні практичні завдання: Посібник для студентів. Укладач О.В.Остапченко. Київ, 2008. 72 с.

8. Галич О.Г. Історія літературознавства : підручник. К. : Либідь, 2013. 392 с.
9. Губіна М. Юрій Шевельов – науковець, що змінив історію українського мовознавства. Режим доступу:
<https://sensormedia.com.ua/culture/yuriy-shevelov-naukovets-shcho-zminyv-istoriiu-ukrainskoho-movoznavstva/> (дата звернення: 22. 08.2025)..
10. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення:11.08.2024).
11. Закон України про повну загальну середню освіту.(2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
12. Згоргання українізації на Кубані. Режим доступу: <https://holodomormuseum.org.ua/news-museji/zhortannia-ukrainizatsii-na-kubani/> (дата звернення:10.08.2024).
13. Моклиця, М. В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. : для студ. ВНЗ / М. В. Моклиця ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 468 с.
14. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2021. 190 с.
15. Нешко С. І., Антонова В. Ф. Вступ до літературознавства: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 46 с.
16. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kocherhan_Mykhailo/Vstup_do_movoznavstva.pdf? (дата звернення:10.08.2025).
17. Курок О.І., Кузнецова Г. П., Новиков А. О., Троша Н. В. та ін. Олександр Довженко в рецепції сучасної наукової думки: колективна монографія / за ред. А. О. Новикова. Харків : ХІФТ, 2019. 416 с.
18. Лебедівна Оксана. Шевельов: краса і правдивість. Режим доступу:
<https://tyzhden.ua/shevelov-krasa-i-pravdyvisti/>.
19. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016). Режим доступу: URI: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrayinska-shkola/compressed.pdf>.
20. Професійні та особисті якості вчителя, їх формування. Реферат. Режим доступу:
<https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14107/> (дата звернення:15.08.2025).
21. Пригоровська Л. Учительська сторінка в біографії О.П. Довженка. Сіверянський літопис. 2014. № 4. С. 216 – 224.
22. Репресоване мовознавство. Режим доступу:
<https://museum.lib.kherson.ua/represovane-movoznavstvo.htm> (дата звернення: 07.08.2025).
23. Українізація у 1923 – 1932 роках. Український національний рух становив загрозу для влади СРСР. Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/30576563.html>. (дата звернення: 10.08.2025).
24. Страшко В. Яким має бути вчитель сьогодні, щоб підготувати учнів до завтра? Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/jakim-maje-but-i-vchitel-sohodni-shchob-pidhotuvati-uchniv-do-zavtra.html> (дата звернення:18.08.2025).
25. Топачевський А. Чим і кому заважав Микола Лукаш. Зеркало тижня. 15 червня 2012 . Режим доступу:
https://zn.ua/ukr/SOCIUM/chim_i_komu_zavazhav_mikola_lukash_40_rokiv_tomu_v. Режим доступу:
https://zn.ua/ukr/SOCIUM/chim_i_komu_zavazhav_mikola_lukash_40_rokiv_tomu_v. Режим доступу:
https://zn.ua/ukr/SOCIUM/chim_i_komu_zavazhav_mikola_lukash_40_rokiv_tomu_v (дата звернення:10.08.2025).

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : короткий нарис : навч. посіб. К. : Вища шк., 2006. 144 с.
2. Боронячи свою ідентичність, Україна зруйнує імперські плани путіна. Режим доступу:
https://lb.ua/blog/taras_kremin/616339_boronyachi_identichnist_ukraina.html (дата звернення:10.08.2024).
3. Вступ до мовознавства / за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с.
4. Гольтер І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до літературознавства». Кам'янське. 2017. 67с.
5. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Котубей-Геруцька О. «Українську землю ґрунтовно розчищали від творчих людей, від традиції, від книжок»: ким був Юрій Шевельов (Шерех). Режим доступу: <https://nspu.com.ua/novini/ukrainsku>

- [-zemlju-gruntovno-rozchishhali-vid-tvorchih-ljudej-vid-tradicii-vid-knizhok-kim-buv-jurij-shevelov-shereh/](#)(дата звернення:10.08.2025).
7. Основні системи віршування. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-osnovni-sistemi-virshuvannya-410492.html> (дата звернення:10.08.2025).
 8. Пароль «Паляниця». Що відбувається з російською мовою в Україні. Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61045496>. (дата звернення : 10.08.2025)
 9. Путівник з історії утисків української мови. Режим доступу: <https://chytomo.com/putivnyk-z-istorii-utyskiv-ukrainskoi-movy/>.(дата звернення:12.08.2025).
 10. Професійні та особисті якості вчителя, їх формування. Реферат. Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14107/>. (дата звернення:14.08.2024).
 11. Сухомлинський, Василь Олександрович. Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський ; [редкол.: О. Г. Дзевєрін (голова) та ін.]. Київ : Рад. шк., 1976. Т. 3 : Серце віддаю дітям ; Народження громадянина ; Листи до сина. 1977. 668, [2] с. Електронний ресурс: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011667>. (дата звернення:10.08.2025).
 12. Щєпа А. І наш, і ваш Лукаш. Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2000/169/71235/>.
 13. Як боролися з українською мовою. Хроніка заборон за 400 років. Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/digest/2012/07/3/89519/> (дата звернення:13.08.2025).
 14. Який він – сучасний урок літератури. Режим доступу: https://znayshov.com/News/Details/Yakyi_vin_suchasnyi_urok_literatury (дата звернення:11.08.2025).